

Sygn. akt XII Ko 34/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w W. w XII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Iwona Strączyńska

Protokolant: Karolina Popławska, Łukasz Wojciechowski, Katarzyna Jasińska

w obecności **Prokuratora:** Marii Syta, Andrzeja Józwik, Bogumiły Knap

po rozpoznaniu w dniach 6 października 2017 roku, 24 października 2017 roku, 7 listopada 2017 roku i 14 listopada 2017 roku

sprawy z wniosku B. P.

przeciwko Skarbowi Państwa

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z tytułu wykonywania tymczasowego aresztowania w sprawie Prokuratury Okręgowej w B. sygn. akt VI Ds. 23/03/Sp

orzeka

I. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. i art. 554 § 2 k.p.k. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz B. P. kwotę 45.000 zł (czterdziestu pięciu tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z wykonywania tymczasowego aresztowania w sprawie Prokuratury Okręgowej w B. sygn. akt VI Ds. 23/03/Sp, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddala wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy B. P. tytułem ustanowienia pełnomocnika z wyboru kwotę 384 (trzysta osiemdziesiąt cztery) złoty plus VAT;

IV. na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt XII Ko 34/17

UZASADNIENIE

Na podstawie zgromadzonego i ujawnionego na rozprawie materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 kwietnia 2017 roku do Sądu Okręgowego w B. wpłynął wniosek pełnomocnika B. P. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie w okresie od dnia 24 marca 2004 roku do 21 czerwca 2004 roku do sprawy Sądu Rejonowego w Ł., sygn. akt II K 16/08 (późniejsza sygnatura akt II K 419/13 – w związku z uchyleniem orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania). Postanowieniem z 13.04.2017 r., sygn. akt III Ko 138/17, Sąd Okręgowy w B. zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w B. o rozważenie możliwości przekazania sprawy do rozpoznania przez Sąd Okręgowy w W.. Postanowieniem z 27.04.2017 r, sygn. akt II AKo 42/17, Sąd Apelacyjny w B. przekazał sprawę B. P. do merytorycznego rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o zasądzenie na jej rzecz od Skarbu Państwa kwoty 52.000 zł tytułem odszkodowania oraz 300.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie. Z treści wniosku pełnomocnika wynika, że B. P. poniosła koszty w związku z ustanowieniem obrońców w prowadzonej przeciwko niej sprawie karnej w łącznej kwocie przekraczającej 50.000 zł, przy czym wnioskodawczyni dysponuje fakturami na kwotę 48.550 zł. Z wniosku wynika ponadto, że małżonek B. P. poniósł koszty około 2.000 zł w związku z cyklicznym przekazywaniem wnioskodawczyni środków pieniężnych podczas jej pobytu w areszcie śledczym oraz poniesionymi kosztami związanymi z dojazdem do aresztu. Odnosząc się do kwoty wnioskowanego zadośćuczynienia, powołując się na zeznania podatkowe za 2014 i 2015 rok, wskazano na wysoki standard życia wnioskodawczyni przed jej zatrzymaniem, okoliczności samego zatrzymania w jej domu na oczach małoletnich dzieci oraz sąsiadów, warunki panujące w areszcie śledczym, agresywne zachowanie współosadzonych, rozłąkę z rodziną, depresję.

Pełnomocnik wskazał, iż ostatecznie wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 11 maja 2015 roku, sygn. akt II K 419/13 – utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 kwietnia 2016 roku, sygn. akt XI Ka 843/15 B. P. została uniewinniona od popełnienia zarzuczonego jej czynu.

Na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku w sprawie, tj. w dniu 14 listopada 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczyni podtrzymał wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie, wnosząc o zasądzenie na rzecz B. P. kwot tam wskazanych.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. P. była gospodynią domową, zajmowała się domem i dwójką małoletnich dzieci, pomagała również swojemu mężowi D. P. prowadząc księgowość w jego firmie. B. P. nie była jednak zatrudniona w firmie męża. Koszty utrzymania rodziny, w tym dwójki małoletnich dzieci, pokrywane były z dochodów prowadzonej przez D. P. działalności. Rodzina miała dobrą sytuację materialną, umożliwiającą m.in. swobodne kształcenie dzieci czy wyjazdy zagraniczne.

W dniu 24 marca 2004 roku, we wczesnych godzinach porannych, B. P. została zatrzymana w swoim domu, położonym przy ul. (...) w W., przez funkcjonariuszy Policji, w związku ze stawianymi jej zarzutami popełnienia czynów zabronionych z art. 286 § 1 k.k., art. 238 k.k., art. 233 § 1 k.k. (k. 160-161 protokół zatrzymania). Świadcami zatrzymania B. P. oraz przeszukania mieszkania były jej małoletnie dzieci. Również sąsiedzi widzieli, jak wnioskodawczyni była wyprowadzana ze swojego domu przez Policję. W momencie zatrzymania mąż B. P. nie był obecny w domu. W czasie zatrzymania użyto wobec wnioskodawczyni kajdanek (k. 3-9 wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie o sygnaturze akt III Kp 539/04 zastosowano wobec B. P., podejrzanej o czyny z art. 286 § 1 k.k., art. 238 k.k., art. 233 § 1 k.k. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy, tj. od dnia 24 marca 2004 roku do dnia 24 czerwca 2004 roku. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano na duże prawdopodobieństwo popełnienia zarzuczonych B. P. czynów, uzasadnioną obawę utrudniania przez nią postępowania karnego poprzez wywieranie presji i wpływu na inne osoby oraz na grożącą jej surową karę w rozumieniu art. 258 § 2 k.p.k. (k. 166-168 postanowienie Sądu Rejonowego w B. z 25 marca 2004 roku).

Postanowieniem Sądu Okręgowego w B. z dnia 7 kwietnia 2004 roku w sprawie VIII Kz 237/04 utrzymano w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 marca 2004 roku, sygnatura akt III Kp 539/04 (k. 171-172 postanowienie Sadu Okręgowego w B. z 7 kwietnia 2004 roku).

27 kwietnia 2004 roku Prokurator Prokuratury Okrękowej w B. – po rozpoznaniu wniosku obrońcy B. P. z 26 kwietnia 2004 roku o uchylenie lub zmianę środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania – wniosku obrońcy nie uwzględnił (k. 177-178 postanowienie o odmowie uwzględnienia wniosku z 26 kwietnia 2004 roku).

11 maja 2004 roku obrońca B. P. złożył ponownie wniosek o zmianę stosowanego wobec ww. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na jakikolwiek środek o charakterze wolnościowym. Postanowieniem Prokuratora Prokuratury Okręgowej w B. z 13 maja 2004 roku odmówiono uwzględnienia wniosku obrońcy (k. 180 wniosek obrońcy; k. 181 postanowienie Prokuratury Okręgowej w B. z 13 maja 2004 roku).

B. P. osadzona została w Areszcie Śledczym w B. (k. 169-170 nakaz przyjęcia i zawiadomienie o przyjęciu tymczasowo aresztowanego). Po przewiezieniu jej do aresztu zaprowadzono ją do kaplicy, gdzie nakazano rozebranie się do naga i robienie przysiadów, co było dla niej szczególnie upokarzające, wywołało u wnioskodawczynie poczucie ogromnego wstydu połączonego z zażenowaniem. Kobieta pierwotnie zakwaterowana została w wieloosobowej celi (osiem piętrowych łóżek), którą dzieliła z agresywnymi osobami. Warunki sanitarne wszystkich cel, w których przebywała B. P. były złe. Kądowniki sanitarne były brudne, pozbawione zabudowy, odgródzone jedynie zasłoną wykonaną z pościeli. Stale było czuć nieprzyjemny zapach. Higiena osobista była utrudniona zważywszy na częstotliwość dozwolonych w areszcie kąpiele (dwa razy w tygodniu). Zła jakość podawanych posiłków, towarzyszący stres, przygnębienie, poczucie bezradności, lęku skutkowało spadkiem wagi wnioskodawczynie o ponad 10 kilogramów. Podczas pobytu w areszcie B. P. często była świadkiem agresywnych zachowań ze strony współosadzonych, które były uzależnione od alkoholu, posługiwały się wulgarnym językiem i podejrzane były w większości o poważne przestępstwa, tj. np. zabójstwo. B. P. by zachować względny spokój, z otrzymywanych od męża pieniędzy, kupowała kawę i papierosy z przeznaczeniem dla współosadzonych, a także środki czystości. Każde widzenie, jakie odbywała z mężem poprzedzane było wstydliwym dla niej przeszukaniem. Wnioskodawczynie skorzystała z możliwości otrzymania paczek odzieżowej i żywnościowej, które nadesłał jej mąż. Przez strażników pracujących w areszcie traktowana była na równi z innym współosadzonymi. Większość czasu spędzała w ciasnej celi, całymi dniami przesiadując na swojej pryczy.

B. P. na skutek zastosowania wobec niej środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania pozostawiła na wolności dwoje małoletnich dzieci, dla których zatrzymanie ich mamy, czego były naoczными świadkami, było traumatycznym przeżyciem. Rozłąkę z mężem i dziećmi wnioskodawczynie bardzo źle zniosła. W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w B. doszło do znacznego pogorszenia stanu jej zdrowia psychicznego, którego efekty widoczne były jeszcze długo po jego opuszczeniu. Wnioskodawczynie korzystała z pomocy psychiatry, przyjmowała leki nasenne i antydepresanty. Jej relacje ze znajomymi i rodziną znacznie się ochłodziły. Przez częste wizyty funkcjonariuszy Policji w domu wnioskodawczynie sąsiedzi postrzegali ją i jej rodzinę jako patologiczną. Dzieciom wnioskodawczynie, po jej wyjściu z aresztu, ciężko było na nowo nawiązać bliskie relacje z matką. Przed aresztowaniem B. P. była osobą niekaraną. W roku 2003 działalność gospodarcza prowadzona przez D. P. przyniosła dochód w kwocie 72.408,54 zł, w 2004 roku - 125.695,72 zł, a w roku 2005 roku 273.208,37 zł; w roku 2014 – 384.745,91 zł; 2015 – 712.441,42 zł (k. 146-157 deklaracje PIT).

Na mocy postanowienia Prokuratora Prokuratury Okręgowej w B. z dnia 21 czerwca 2004 roku uchylono środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania zastosowany wobec B. P. postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie o sygnaturze akt III Kp 539/04. Jednocześnie zastosowano środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego w postaci pieniędzy w kwocie 10.000 złotych, zakreślając termin do ich złożenia na konto sum depozytowych Prokuratury Okręgowej w B. na dzień 21 czerwca 2004 roku oraz zakaz opuszczania kraju. Prokurator stwierdził, iż wobec wykonania czynności zmierzających do zweryfikowania linii obrony B. P. dalsze zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania nastąpić może poprzez stosowanie środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym (k. 184-185 postanowienie o uchyleniu środka zapobiegawczego z 21 czerwca 2004 roku).

W dniu 21 czerwca 2004 roku B. P. wpłaciła tytułem poręczenia majątkowego kwotę 10.000 złotych na konto sum depozytowych Prokuratury Okręgowej w B. (k. 188 protokół przyjęcia poręczenia majątkowego; k. 189 bankowy dowód wpłaty; k. 190 potwierdzenie wpływu).

Aktem oskarżenia z dnia 8 czerwca 2005 roku B. P. została oskarżona o czyn z art. 286 § 1 k.k. /zarzut LXIII/, art. 238 k.k. /zarzut LXIV/, art. 233 § 1 k.k. /zarzut LXV i LXVI/ (k. 247-322 akt oskarżenia).

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 19 marca 2012 roku, sygnatura akt **II K 16/08** uniewinniono B. P. od zarzuconych jej czynów z art. 286 § 1 k.k., art. 238 k.k., art. 233 § 1 k.k. Jednocześnie uchylono wówczas stosowane wobec B. P. środki zapobiegawcze w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 10.000 złotych oraz zakaz opuszczania kraju. (k. 22 protokół z ogłoszenia wyroku; k. 191-201 wyrok Sądu Rejonowego w Ł. w sprawie II K 16/08).

Na skutek apelacji wniesionych od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z 19 marca 2012 roku, wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 kwietnia 2013 roku, sygnatura akt XI Ka 914/12 uchylono ww. wyrok Sądu Rejonowego w Ł. w odniesieniu do B. P. w całości i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ł. (k. 202 wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie XI Ka 914/12).

11 maja 2015 roku w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Ł., sygnatura akt **II K 419/13** – wobec ponownego rozpoznania sprawy - zapadł ponowny wyrok uniewinniający B. P. od dokonania zarzuconego jej czynu z art. 286 § 1 k.k. /zarzut LXIII aktu oskarżenia/ (k. 203-204 wyrok Sądu Rejonowego w Ł. w sprawie II K 419/13).

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 kwietnia 2016 roku w sprawie XI Ka 843/15 utrzymano w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z 11 maja 2015 roku w stosunku do B. P. (k. 205 wyrok w sprawie XI Ka 843/15).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań wnioskodawczynie B. P. (k. 119v-122v, k. 323), zeznań A. Z. (k. 123-124), A. P. (k. 124v-125v), D. P. (k. 126-128), protokołu zatrzymania (k. 160-161), wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie (k. 3-9), postanowienia Sądu Rejonowego w B. z 25 marca 2004 roku (k. 166-168), postanowienia Sadu Okręgowego w B. z 7 kwietnia 2004 roku (k. 171-172), postanowienia o odmowie uwzględnienia wniosku z 26 kwietnia 2004 roku (k. 177-178), wniosku obrońcy (k. 180), postanowienia Prokuratury Okręgowej w B. z 13 maja 2004 roku (k. 181), nakazu przyjęcia i zawiadomienia o przyjęciu tymczasowo aresztowanego (k. 169-170), postanowienia o uchyleniu środka zapobiegawczego z 21 czerwca 2004 roku (k. 184-185), protokołu przyjęcia poręczenia majątkowego (k. 188), bankowego dowodu wpłaty (k. 189), potwierdzenia wpływu (k. 190), deklaracji PIT (k. 69-76; k. 146-157), aktu oskarżenia (k. 247-322), protokołu z ogłoszenia wyroku (k. 22), wyroku Sądu Rejonowego w Ł. w sprawie II K 16/08 (k. 191-201), wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie XI Ka 914/12 (k. 202), wyroku Sądu Rejonowego w Ł. w sprawie II K 419/13 (k. 203-204), wyroku w sprawie XI Ka 843/15 (k. 205), karty karnej (k. 110).

Wnioskodawczynie B. P. złożyła zeznania na rozprawie w dniu 6 października i 7 listopada 2017 roku, które posłużyły do poczynienia ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie.

Dokonując analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd zważył, co następuje :

Na uznanie za wiarygodne zasługują przede wszystkim zeznania B. P. dotyczące faktu zatrzymania, zastosowania tymczasowego aresztowania oraz osadzenia w Areszcie Śledczym w B.. Za wiarygodne Sąd uznał także zeznania, w których wnioskodawczynie odnosi się do dyskomfortu związanego z pobytem w areszcie, wynikającego z rozłąki z rodziną i troski o nią oraz przebywaniem w celi wieloosobowej ze specyficzną dla niej grupą osób. Wiarygodne są także zeznania związane z pełnioną przez wnioskodawczynię rolą gospodyni domowej i jednocześnie pomocnika w firmie męża. Zeznania w tym zakresie są spójne, rzeczowe, konsekwentne i korespondują z uznanymi za wiarygodne zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków i z ujawnionymi, również uznanymi za w pełni wiarygodne dokumentami.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie wnioskodawczynie o przyznanie zadośćuczynienia co do samej zasady zasługuje na uwzględnienie. W zakresie natomiast odszkodowania wnioszek B. P. należało oddalić.

Zgodnie z art. 552 § 4 k.p.k. oskarżonemu przysługuje odszkodowanie i zadośćuczynienie w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania. Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych za niewątpliwie niesłuszne uznaje się w zasadzie każde tymczasowe aresztowanie zastosowane w postępowaniu zakończonym wyrokiem uniewinniającym lub umarzającym postępowanie, niezależnie

od przyczyn, dla których aresztowanie stosowano i niezależnie od powodów, które uzasadniały uniewinnienie, bez różnicowania wyroków na zapadłe, bo oskarżony czynu nie popełnił, bądź tylko nie zdołano mu tego udowodnić.

Zbędnym było zatem szczegółowe analizowanie sytuacji procesowej, w jakiej stosowano wobec B. P. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, a w szczególności rozważanie, czy istniejące wówczas dowody istotnie uzasadniały zastosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego. Prawomocne uniewinnienie czy też umorzenie postępowania wobec osoby tymczasowo aresztowanej w toku danego postępowania stanowi wystarczającą podstawę do zasądzenia na jej rzecz odszkodowania i zadośćuczynienia. Odpowiedzialność za szkodę i krzywdę w takim wypadku, na zasadzie ryzyka, ponosi Skarb Państwa.

Prawomocne uniewinnienie B. P. od popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k., do którego doszło na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z 11 maja 2015 roku, sygnatura akt II K 419/13 (utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z 6 kwietnia 2016 roku, sygnatura akt XI Ka 843/15) czyni wniosek pełnomocnika wnioskodawczynie o zadośćuczynienie i odszkodowanie za stosowanie tymczasowego aresztowania w pełni zasadnym. Roszczenie, jako złożone w terminie, należy uznać zatem za słuszne co do zasady. Tymczasowe aresztowanie w całym okresie jego stosowania, stanowiło bowiem dolegliwość, której wobec prawomocnego uniewinnienia B. P. nie powinna była doznać.

Za doznana krzywdę z tytułu stosowania wobec B. P. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wnioskodawczynie żądała kwoty 300.000 zł. Stanowisko to podzielił także jej pełnomocnik. Prokurator wniósł o zasądzenie na rzecz wnioskodawczynie kwoty 24.000 zł tytułem zadośćuczynienia, stwierdzając jednocześnie brak podstaw do przyznania B. P. odszkodowania.

Na podstawie tak zgromadzonego i ocenionego materiału dowodowego Sąd doszedł do przekonania bez żadnych wątpliwości, iż wniosek B. P. o zadośćuczynienie za krzywdy wynikłe ze stosowania wobec niej środka przymusu w sprawie prowadzonej pod sygnaturą VI Ds. 23/03Sp – zakończonej prawomocnym uniewinnieniem – należało co do zasady uznać za zasadny. Wnioskodawczynie poniosła szkodę niematerialną, której powstanie pozostaje w związku przyczynowo – skutkowym z pozbawieniem jej wolności poprzez zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Rozważając słuszność i zasadność roszczenia o zadośćuczynienie za doznana krzywdę podnieść należy, iż niewątpliwie w rezultacie zatrzymania a następnie tymczasowego aresztowania B. P. doznała szkody niemajątkowej (krzywdy), co czyni zgłoszone przez jej pełnomocnika roszczenie o zadośćuczynienie usprawiedliwionym – jak już wyżej wspomniano - co do zasady. Okoliczności ujawnione w toku postępowania w ocenie Sądu uzasadniają przyznanie wnioskodawcy zadośćuczynienia z tytułu zatrzymania i tymczasowego aresztowania, natomiast wnioskowana kwota 300.000 zł jest nieadekwatna do rzeczywiście doznanej przez B. P. krzywdy.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznała B. P. Sąd wziął pod uwagę stosując odpowiednio przepisy art. 445 § 2 k.c. oraz dorobek orzecznictwa, judykatury powstały na tym gruncie to, że kwota zadośćuczynienia ma stanowić złagodzenie doznanej przez wnioskodawcę krzywdy, ma być "odpowiednia" a zatem dostosowana do rozmiaru krzywdy przy uwzględnieniu tego, aby stanowiła wartość ekonomicznie odczuwalną, ale jednocześnie utrzymana była w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, a nadto ażeby nie stanowiła źródła wzbogacenia (por. wyrok SA w Poznaniu II AKa 228/12 publ. Lex nr 1237542, wyrok SA w Szczecinie II AKa 144/12 publ. Lex nr 1217767 czy wyrok SA we Wrocławiu II AKa 201/12 publ. Lex nr 1213788).

Zadośćuczynienie za doznana krzywdę to odszkodowanie za szkodę niematerialną, a stanowią ją negatywne przeżycia psychiczne wiążące się nie tylko z faktem pozbawienia wolności (izolacja więzienna, przebywanie z innymi osobami pozbawionymi wolności, dolegliwe warunki odbywania kary), ale również to, że dana osoba w trakcie odbywania kary utraciła dobre imię. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem należy brać pod uwagę wszystkie ustalone w sprawie okoliczności rzutujące na określenie rozmiaru krzywdy osobie pozbawionej wolności, w tym zwłaszcza okres izolowania od społeczeństwa, który w miarę rozciągania się w czasie wzmaga doznanie krzywdy. Należy brać również pod uwagę status społeczny i

zawodowy wnioskodawcy. Zadośćuczynienie powinno być odpowiednie. Suma odpowiednia to taka, która co najmniej równoważy przeżycia związane z niesłusznym tymczasowym aresztowaniem (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 9 maja 2014 roku sygn. akt II AKa 88/14).

Określając charakter doznanej przez wnioskodawczynię krzywdy oraz wysokość związanego z nią zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze stopień natężenia doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość ujemnych przeżyć, a także ich intensywność, fakt leczenia depresji będącej następstwem stosowania środka izolacyjnego. W ocenie Sądu Okręgowego w świetle powyżej wskazanych kryteriów nie ulega wątpliwości, że B. P. doznała krzywdy na skutek stosowania wobec niej tymczasowego aresztowania przez okres od dnia 24 marca 2004 roku do 21 czerwca 2004 roku. Wnioskodawczyni w ww. okresie była odizolowana od swoich bliskich, w tym małoletnich dzieci, co z pewnością wywołało u niej dyskomfort psychiczny. Jej przymusowa izolacja od rodziny z pewnością negatywnie wpłynęła na stan emocjonalny. Badając stopień doznanej przez wnioskodawczynię krzywdy Sąd miał także na uwadze, iż na skutek tymczasowego aresztowania B. P. doznała typowych dla tymczasowego aresztowania ograniczeń w sferze swobód obywatelskich, tj. okoliczności jej zatrzymania, brak możliwości decydowania o swoim losie, wyboru rytmu funkcjonowania, pożywienia, odzieży, towarzystwa, rozrywki, swobody porozumiewania się. W przypadku prowadzącej uregulowany tryb życia wnioskodawczyni, gospodyni domowej, która wcześniej nigdy nie przebywała w warunkach izolacji więziennej, uznać należy, że stopień tych dolegliwości, a co za tym idzie doznanej krzywdy był znaczny. Fakt, iż B. P. nie była dotychczas karana, prawidłowo funkcjonowała w społeczeństwie również skutkowałą dużą dolegliwością dla wnioskodawczyni.

Uwzględniając wszystkie powyższe okoliczności i argumenty odnośnie doznanej przez B. P. krzywdy Sąd zasądził na jej rzecz kwotę 45.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty - tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z tymczasowego aresztowania w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Okręgową w B. o sygnaturze VI Ds. 23/03Sp. Podkreślenia wymaga, że Sąd zasądzając na rzecz B. P. kwotę 45.000 zł uwzględnił okres jej rzeczywistego pozbawienia wolności, tj. niecałe trzy miesiące. Nie budzi wątpliwości, że wnioskodawczyni w wyniku tymczasowego aresztowania doznała krzywd i cierpień, których doświadczyć nie powinna, że podjęła leczenie w związku z ujawnioną depresją. Jednak okoliczności, iż B. P. odczuwała skutek stosowania wobec niej środka zapobiegawczego przez okres dłuższy niż okres jego stosowania oraz że leczyła się z powodu depresji, która nasiliła się w związku z długim czasem trwania procesu nie mogły skutkować przyznaniem jej wyższej kwoty tytułem zadośćuczynienia – choć ww. okoliczności Sąd również uwzględnił przyznając na jej rzecz zadośćuczynienie. W ocenie Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę zadośćuczynienie w ww. wysokości za ww. okres niecałych trzech miesięcy stosowania tymczasowego aresztowania wobec B. P. jest odpowiednią rekompensatą krzywd, jakich kobieta doznała w wyniku wykonywania wobec niej izolacyjnego środka zapobiegawczego. Brak było podstaw do zasądzenia na rzecz wnioskodawczyni wyższej kwoty tytułem zadośćuczynienia powołując się na jej status materialny i posiadany majątek. Takie założenie prowadziłoby do przyjęcia, że zamożnej osobie należy się więcej, podczas gdy każdy człowiek, który nigdy wcześniej nie był zatrzymany i wobec którego nie stosowano izolacyjnego środka zapobiegawczego z pewnością tak samo źle znosi tymczasowe aresztowanie. Określając wysokość zadośćuczynienia Sąd uwzględnił również warunki w areszcie śledczym, w jakich przebywała B. P.. Wnioskodawczyni przebywała w wieloosobowej celi, w której była łazienka zasłonięta jedynie kotarą, jednak tak wyglądały wszystkie cele i nie były to jakieś szczególnie uciążliwe warunki zastosowane tylko wobec B. P.. W areszcie wnioskodawczyni, jak i pozostałe osadzone traktowane były na równi, wobec wszystkich stosowano takie same metody przeszukania i kontroli po widzeniach, wszyscy otrzymywali takie same posiłki. B. P. miała również w areszcie zapewniony dostęp do lekarza. W. nie traktowały jej źle, nawet jeżeli do siebie nawzajem odnosiły się wulgarnie, wobec B. P. zachowywały się poprawnie, nigdy nie były wobec niej agresywne. Wnioskodawczyni nie miała ograniczonych widzeń z mężem ani z innymi członkami rodziny, mogła otrzymywać paczki i korespondencję. Co prawda w domu zostawiła małoletnie dzieci, ale córka miała już 17 lat a syn 14, opiekował się nimi mąż, który w miarę potrzeby mógł korzystać z pomocy rodziny. Mimo, że B. P., na skutek tymczasowego aresztowania, nie mogła prowadzić księgowości w firmie męża, to firma na tym nie ucierpiała, o czym świadczą informacje o wysokości dochodów firmy za lata 2003-2004. Na podstawie tych informacji można również stwierdzić, że status finansowy rodziny B. P. nie uległ pogorszeniu, gdyż dochody firmy prowadzonej przez D. P. systematycznie rosły. Z informacji zamieszczonych w zeznaniach podatkowych wynika, że dochody za 2005 rok były

ponad dwukrotnie wyższe niż za rok 2004 (gdy wnioskodawczyni była pozbawiona wolności) i prawie czterokrotnie wyższe niż w 2003 roku. Sąd nie mógł również uznać, że w wyniku tymczasowego aresztowania B. P. straciła dobre imię, gdyż nie zostało to w toku procesu wykazane. Wręcz przeciwnie zeznania A. Z. świadczą, że wszyscy jej współczuli i nikt jej nie piętnował z powodu tymczasowego aresztowania, zaś w szkole u ich dzieci nikt o tym nie wiedział. Wszystkie powyższe okoliczności zostały uwzględnione przez Sąd przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Sąd zobowiązany jest miarkować kwotę zadośćuczynienia analizując indywidualnie każdy przypadek. O ile w ocenie Sądu zarówno osoba zamożna, jak i osoba prowadząca skromny tryb życia, ciężko pracująca na swoje utrzymanie, powinny być traktowane jednakowo, to wiek dzieci, ilość dzieci, opieka pod jaką dzieci zostają, gdy matka zostaje pozbawiona wolności mają istotne znaczenie przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia.

Wnioskodawczyni zażądała również odszkodowania za okres pozbawienia jej wolności. B. P. swoje uprawnienie do zasądzenia na jej rzecz odszkodowania w wysokości 52.000 zł wywodziła z poniesionych kosztów na ustanowionych obrońców z wyboru do prowadzonej przeciwko niej sprawie karnej oraz tego, że jej mąż, w związku z pobytem wnioskodawczyni w areszcie śledczym, poniósł koszty w wysokości 2.000 zł (transport do aresztu śledczego i środki przekazywane wnioskodawczyni). Podkreślenia wymaga, że zasądzenie kosztów za obronę w postępowaniu karnym, w którym oskarżony został uniewinniony, powinno nastąpić przed sądem, który orzekał w przedmiocie odpowiedzialności karnej wnioskodawczyni. Rozstrzygnięcie w tym zakresie winno zostać wydane na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. oraz odpowiedniego rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie. Brak jest podstaw do zasądzenia w przedmiotowym postępowaniu zwrotu kosztów za obronę świadczoną na rzecz wnioskodawczyni w prowadzonej przeciwko niej sprawie karnej – tytułem odszkodowania za stosowanie wobec niej tymczasowego aresztowania. Podnieść należy, iż unormowania zawarte w Rozdziale 58 Kodeksu postępowania karnego wskazują, że odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. ograniczona została do bezpośrednich następstw niewątpliwie niesłusznego stosowania w toku postępowania karnego środków przymusu. Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy należy podkreślić, że B. P. mogła skutecznie dochodzić zasądzenia od Skarbu Państwa wydanych przez siebie kwot na wynagrodzenie dla ustanowionych obrońców. Z tych względów tryb przewidziany w Rozdziale 58 nie był właściwy do dochodzenia – jak wskazał pełnomocnik wnioskodawczyni kwoty ponad 50.000 zł za ustanowienie obrońców w sprawie karnej – i dlatego wniosek w tym zakresie nie mógł zostać przez tutaj Sąd uwzględniony. Podkreślenia wymaga fakt, że B. P. nie występowała nawet do Sądu rozpoznającego jej sprawę o zwrot kosztów obrony z wyboru w trybie art. 632 pkt 2 kpk, a może to uczynić w każdej chwili.

Odnosząc się natomiast do wniosku o odszkodowanie w zakresie zwrotu kwoty 2.000 zł w związku z poniesionymi przez męża B. P. kosztami transportu do aresztu śledczego i wyłożonymi przez niego środkami przekazywanymi wnioskodawczyni podczas jej pobytu w areszcie (z przeznaczeniem na jedzenie i środki czystości), Sąd również uznał, że brak było podstaw do zasądzenia tej kwoty. Wskazać bowiem należy, że podlegająca naprawieniu szkoda majątkowa to różnica między stanem majątkowym, jaki by istniał, gdyby wnioskodawczyni nie pozbawiono wolności, a stanem rzeczywistym z chwili odzyskania wolności, obejmuje ona zarówno poniesione straty, jak i utracone korzyści. Przyjmuje się, że uszczerbek w majątku rekompensowanym w formie odszkodowania winien odpowiadać hipotetycznej kwocie oszczędności, jaką wnioskodawca mógłby poczynić, po potrąceniu kosztów utrzymania, gdyby nie był pozbawiony wolności. Wyżej opisana różnica nie została w żaden sposób wykazana przez wnioskodawczynię ani jej pełnomocnika, a podkreślenia wymaga, że B. P. pozostając na wolności z pewnością wydawałaby pieniądze zarówno na artykuły spożywcze, jak i środki czystości oraz na paliwo do samochodu, którym przed zatrzymaniem – jak sama wskazała – jeździła. Nie sposób zatem mówić w takiej sytuacji o powstaniu szkody w majątku wnioskodawczyni czy jej męża. Ponadto w chwili zwolnienia B. P. została z depozytu aresztu wypłacona kwota 1.166,2 zł (k. 246).

Jeśli chodzi natomiast o koszty poniesione na wizyty u psychiatry, ewentualne terapie, czy podjęte leczenie farmakologiczne w związku ze stwierdzoną depresją, to wskazać należy, że brak było stosownego wniosku w tym przedmiocie – zarówno od wnioskodawczyni, jak również jej pełnomocnika.

Podnieść też należy, iż nie zostało wykazane, że firma męża wnioskodawczyni – bezpośrednio w związku z jej pobytem w areszcie śledczym oraz następczą depresją – poniosła szkodę. Jak wynika z załączonych do akt sprawy deklaracji PIT firma w latach 2003-2005 i 2014-2015 osiągała różny dochód. Skoro w 2003 roku, tj. roku poprzedzającym

zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie B. P. firma (...) osiągnęła dochód 72.408,54 zł, a w 2004 roku, czyli w roku zatrzymania wnioskodawczyni - prawie dwa razy wyższy, to oczywistym jest, że brak było podstaw do uznania, że stosowanie względem wnioskodawczyni środka izolacyjnego było bezpośrednią przyczyną pogorszenia kondycji finansowej firmy (by zaprzestanie prowadzenia przez B. P. księgowości w firmie męża bezpośrednio skutkowało obniżeniem dochodu firmy).

Rozstrzygając w zakresie zwrotu na rzecz wnioskodawcy, w niniejszym postępowaniu, wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika oraz w zakresie kosztów postępowania, Sąd orzekł na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. Wysokość kwoty tytułem zwrotu za ustanowienie pełnomocnika z wyboru, Sąd ustalił na podstawie § 11 ust. 6 i § 17 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z dnia 5 listopada 2015 roku) uwzględniając liczbę terminów, na których sprawa była rozpoznawana.

Na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. kosztami postępowania obciążono Skarb Państwa.